

Kopieerbladen leren leren

Zestien kopieerbladen voor leerlingen, leerkrachten en thuis

Zo gebruik je de kopieerbladen

16 losse bladen bij de zes boekjes. Kies een P-nummer bij je les en druk die pagina af op A4, op 100%. Voorbeeld: P05 is een weekplan; P12 een foutenblad. Antwoorden staan in het bijbehorende boekje.

Voor leerlingen, leerkrachten en thuis · versie 1.2

P01 | Mijn eigen leerproef

Voor de leerkracht. Kies één vaardigheid en vergelijk twee gelijkwaardige taken. Boekje 01.

Doel en start

Ik wil zelfstandig kunnen:

Mijn eerste poging toont:

Mijn drie vragen of handelingen om te oefenen:

Oefenlog

Moment	Poging zonder bron	Wat ik verbeter	Volgende controle
1			
2			
3			
4			

Na twee weken

Een nieuwe taak toont dat ik:

Wat ik naar mijn les vertaal:

P02 | Water: lezen en ophalen

Leerlingblad bij boekje 02. Lees de tekst, bespreek moeilijke woorden en dek daarna alleen de tekst af.

Leestekst

Water kan voorkomen als vloeistof en als gas. Bij verdamping wordt vloeibaar water waterdamp. Dit kan ook gebeuren zonder dat het water kookt. Een natte doek kan daarom bij gewone temperatuur drogen. Bij condensatie verandert waterdamp in vloeibare druppels wanneer de omstandigheden, zoals afkoeling, dat mogelijk maken. Druppels buiten op een koud glas komen uit waterdamp in de omringende lucht; het water gaat niet door het glas heen.

Antwoord zonder de tekst

1. Wat gebeurt er bij verdamping?

2. Wat gebeurt er bij condensatie?

3. Waar komen druppels buiten op een koud glas vandaan?

4. Waarom droogt een doek ook zonder kokend water?

Verbeter na de bespreking

Mijn belangrijkste verbetering en een vraag die ik later opnieuw wil proberen:

P03 | Ophalen, controleren, opnieuw proberen

Gebruik voor één stukje leerstof. Boekje 02. Het model of de bron blijft tijdens de eerste poging verborgen.

Mijn eerste poging

Onderwerp en vraag:

Mijn antwoord zonder bron:

Mijn controle

Het correcte antwoord of een ontbrekend onderdeel:

Wat ik verander en waarom:

Mijn volgende poging

Nieuwe vraag over hetzelfde doel:

Wanneer ik probeer en waarmee ik controleer:

P04 | Vraagkaarten om uit te knippen

Vouw elke rij op de middenlijn: links de vraag, rechts het antwoord. Schrijf eerst goede kaarten samen. Boekje 02.

Voorzijde en achterzijde

Vraagzijde	Antwoordzijde + criterium
Begrip: wat betekent ...?	
Verband: waarom ...?	
Toepassing: wat als ...?	
Mijn eigen vraag:	
Mijn eigen vraag:	

Zo gebruik je een kaart

Verberg het antwoord. Geef een poging. Controleer alle belangrijke delen. Markeer wat nog ontbreekt. Probeer de kaart later opnieuw, in een andere volgorde.

P05 | Een haalbaar weekplan

Noteer handeling én controle. Laat ruimte voor andere activiteiten en een reserve. Boekje 03.

Wat moet ik kunnen?

Leerdoel en deadline:

Vaste momenten waarop ik niet kan oefenen:

Mijn week

Dag	Concrete oefentaak	Controle / bewijs	Uitgevoerd?
Ma			
Di			
Wo			
Do			
Vr			
Za			
Zo			

Bijsturen

Mijn reserve en belangrijkste taak als iets wegvalt:

Dit lukt al zonder bron; dit vraagt nog oefening:

P06 | Een grote taak kleiner maken

Maak samen een eerste plan. Daarna kan je een onderdeel zelfstandig kiezen. Boekje 03.

Van opdracht naar handeling

De opdracht vraagt:

Hiervoor moet ik weten of kunnen:

Dit deel kan ik al; hiervan heb ik nog een model nodig:

Drie kleine taken

Taak	Wat doe ik precies?	Hoe controleer ik?
1		
2		
3		

Mijn start

Mijn eerste handeling en beginmoment:

Welke hulp ik vraag als ik vastloop:

P07 | Mijn denkroute bij een taak

Gebruik bij een echte vakopdracht. Je mag schrijven, tekenen, wijzen of je antwoord inspreken. Boekje 05.

Vooraf: kiezen

Wat vraagt de taak precies?

Welke kennis en aanpak heb ik nodig?

Tijdens: controleren

Welke tussenstap controleer ik?

Waar loop ik vast en welke hulp helpt?

Achteraf: bijsturen

Beantwoordt mijn resultaat de vraag? Toon bewijs.

Wat gebruik ik bij een volgende taak opnieuw?

P08 | Regen op het schoolplein

Leerlingtekst bij boekje 04. Gebruik P09 voor het schema. De tekst is speciaal voor dit pakket geschreven.

Leestekst

Na een bui blijft op een betegeld schoolplein soms water staan. Tegels laten weinig water door. Een deel van het water stroomt naar een afvoer. Als die afvoer verstopt is, kan water zich verzamelen. In een onverharde strook kan een deel van het water in de bodem dringen. Ook daar kan een plas ontstaan als er meer water aankomt dan de bodem op dat moment opneemt. Hoeveel water wegstroomt of in de grond dringt, hangt dus onder meer af van het oppervlak, de bodem en de afvoer.

Selecteren en verbinden

Vier kernwoorden:

Een juiste zin met omdat:

Een juiste zin met als:

Denk verder

Er ligt een plas naast onverharde grond. Bewijst dat dat de bodem geen water kan opnemen? Verklaar.

P09 | Mijn schema en mijn uitleg

Werk bij P08 of een eigen korte vaktekst. Kies een vorm die het verband toont. Boekje 04.

Kiezen

Mijn onderwerp en passende schemavorm:

Mijn schema: label elke pijl of kolom.

Verklaren en controleren

Mijn uitleg zonder de tekst:

Welke tekstzin ondersteunt mijn belangrijkste verband?

Wat ik verbeter na controle:

P10 | Leg het uit in vier zinnen

Gebruik na een les over een begrip of proces. Controleer met vakinhoudelijke criteria. Boekje 04.

Mijn uitleg

1. Dit is het onderwerp:

2. Dit is het belangrijke verband:

3. Dit is mijn voorbeeld:

4. Deze voorwaarde of grens hoort erbij, als dat relevant is:

Maatjescontrole

Vraag	Bewijs / verbetering
Klopt het kernbegrip?	
Verklaart de uitleg een verband?	
Past het voorbeeld?	

P11 | Hulpkaartjes voor tijdens het werk

Knip de kaartjes. Kies alleen de kaart die bij de huidige belemmering past. Boekje 05.

Denksteun

Vooraf en tijdens	Controle en hulp
Wat vraagt de taak? Wijs het werkwoord aan. Wat moet je antwoord tonen?	Klopt mijn tussenstap? Vergelijk met de situatie. Wat kan je nu al controleren?
Welke kennis heb ik nodig? Noem een begrip of regel. Wat ontbreekt nog?	Waar loop ik vast? Toon de precieze stap. Vraag hulp voor dat deel.
Welke aanpak past? Geef één reden. Begin met één kleine stap.	Past mijn resultaat? Controleer inhoud en eenheid. Beantwoordt het de vraag?
Ik kan nog niet starten. Vraag een voorbeeld. Leg daarna de eerste stap uit.	Ik kan dit al met hulp. Probeer een nieuwe variant. Controleer daarna zelf.

Voor de leerkracht

Bouw de kaartsteun af als de leerling de keuze zelfstandig kan verwoorden en uitvoeren. Geef opnieuw steun bij een moeilijkere taak.

P12 | Van fout naar leeractie

Kies één fout die bij het leerdoel hoort. Je krijgt zo nodig eerst uitleg. Boekje 06.

Begrijpen

De vraag en mijn oorspronkelijke antwoord:

Wat klopt niet en welke stap ging mis?

Verbeteren

Mijn verbetering met uitleg:

Welke bron, welk model of welke hulp ik gebruikte:

Nieuwe poging

Een gelijkwaardige nieuwe taak zonder model en mijn antwoord:

De controle en mijn volgende oefenmoment:

P13 | Toetsvoorbereiding met bewijs

Vul samen in de les in. Kies per leerdoel een representatieve vraag. Boekje 06.

Wat lukt zelfstandig?

Leerdoel	Vraag zonder bron	Wat toont mijn poging?	Vervolg
1			
2			
3			

Gerichte voorbereiding

Mijn belangrijkste oefentaak:

Wanneer ik oefen en waarmee ik controleer:

Welke uitleg of hulp ik nog nodig heb:

Een bruikbare zelfinschatting

Zeg niet alleen "ik kan het". Toon een antwoord, leg de aanpak uit en controleer de inhoud. Bij twijfel kies je een kleine vervolgstap.

P14 | Observeren en instructie bijsturen

Voor de leerkracht. Houd alleen noodzakelijke notities bij volgens de schoolafspraken; deel geen individuele gegevens in een publieke upload.

Taakgebonden observaties

Taak / doel	Wat zie ik?	Welke hulp geef ik?	Nieuwe poging

Beslissen

Welke ontbrekende kennis moet ik opnieuw uitleggen?

Welke steun kan ik afbouwen en bij welke taak?

Welke nieuwe vraag controleert de volgende stap?

Beschrijf gedrag

“Telt de zijden correct maar schrijft cm^2 ” geeft richting voor feedback. Een label zoals slordig geeft geen concrete volgende leshandeling.

P15 | Kort bericht voor thuis

Aanpasbaar bericht bij boekje 03. Je kan het afdrukken of de tekst in een schoolbericht overnemen.

Wat we in de klas oefenen

We leren een kleine taak plannen, een antwoord proberen zonder boek en daarna controleren. De leerling krijgt hiervoor voorbeelden en oefentijd op school.

Hoe je thuis kan helpen, als dat mogelijk is

Vraag: "Wat ga je precies oefenen?" Laat de leerling eerst een poging doen. Vraag daarna hoe het antwoord gecontroleerd wordt. Je hoeft de vakinhoud niet zelf uit te leggen en hoeft niet elke fout over te nemen. Als iets niet lukt, mag de leerling dat terug meenemen naar de les.

Een haalbaar oefenmoment

Een rustig kort moment kan helpen. Is er thuis weinig tijd, materiaal of rustige ruimte, geef dat door via de gewone schoolafspraken. Samen zoeken we een haalbare oplossing.

Door de leerkracht aan te passen

Onze oefentaak deze week:

Het volgende oefenmoment op school:

Zo kan de leerling hulp vragen:

Geen extra toezichtstaak

Dit blad vraagt geen ouderhandtekening en veronderstelt geen hulp, internet of printer thuis.

P16 | Een routine voor de komende vier weken

Voor de leerkracht of vakgroep. Kies één routine; de periode is een praktisch voorstel.

Van start naar bijsturen

Week	Actie	Wat bekijk ik?
1	Modelleer een denkstap of ophaalroutine	Kunnen leerlingen de handeling uitvoeren?
2	Herhaal in dezelfde vakinhoud	Welke inhoudelijke fout blijft terugkomen?
3	Gebruik een nieuwe vergelijkbare taak	Lukt de keuze zonder jouw model?
4	Pas instructie of steun aan	Welke vervolgstap is nu nodig?

Mijn uitvoering

Vak, doelgroep en één routine:

Mijn twee inhoudelijke controlecriteria:

Voorbeelden van eerste en latere antwoorden:

Mijn besluit: behouden, aanpassen of extra uitleg:

Bronnen en gebruik

Onderbouwing van de uitgangspunten. De complete reeks is niet als interventie onderzocht.

EEF | Education Endowment Foundation (2025). Metacognition and Self-Regulated Learning, tweede editie.

Onderbouwing van expliciete strategie-instructie binnen vaklessen.

<https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/guidance-reports/metacognition>

APS | Dunlosky, J., Rawson, K. A., Marsh, E. J., Nathan, M. J. & Willingham, D. T. (2013). Improving Students' Learning With Effective Learning Techniques. Psychological Science in the Public Interest, 14(1), 4-58.

Overzicht van tien leertechnieken; ophalen en spreiden krijgen een hoge bruikbaarheidsbeoordeling.

<https://doi.org/10.1177/1529100612453266>

IES | Pashler, H. e.a. (2007). Organizing Instruction and Study to Improve Student Learning. Institute of Education Sciences / What Works Clearinghouse.

Praktijkgids over onder meer voorbeelden, verklarende vragen en het verbinden van woorden met schema's.

<https://ies.ed.gov/ncee/wwc/PracticeGuide/1>

RP | RetrievalPractice.org. Frequently Asked Questions.

Praktische toelichting bij ophalen, feedback en toepassing.

<https://www.retrievalpractice.org/faq>

SP | RetrievalPractice.org. Spacing Guide.

Praktische toelichting bij oefenen verspreid over de tijd.

<https://pdf.retrievalpractice.org/SpacingGuide.pdf>

Hoe de bronnen gebruikt zijn

De kernprincipes zijn op 11 oktober 2026 via de genoemde bronpagina's gecontroleerd. De Nederlandstalige casussen, lessen, teksten, tijdsindelingen en printbladen zijn eigen ontwerpen. Er zijn geen oefeningen of illustraties uit deze bronnen overgenomen.

Afdrukken en gebruiken

A4 op 100%. De aparte bundel bevat 16 losse kopieerbladen; kies het P-nummer bij de les.

Modelantwoorden staan in de zes boekjes. De inhoud blijft leesbaar in grijstinten. Gebruik de bronbestanden in inhoud/ om voorbeelden aan te passen. Materiaal voor klasgebruik en persoonlijke professionalisering; publicatie op KlasCement moet nog gebeuren.